

SAKSFRAMLEGG

Til:
Fakultetsstyret for HSL-fakultetet

Møtedato:

Sak:

Oppnevning av og mandat til arbeidsgruppe for å utrede opprettelse av forskningsetisk komité ved HSL-fakultetet

Innstilling til vedtak:

1. *Fakultetsstyret vedtar mandat for, og medlemmer til, en arbeidsgruppe for å utrede en egen forskningsetisk komité ved fakultetet slik det fremgår av saksfremlegget.*
2. *Fakultetsstyret ber dekanen legge frem egen sak i juni-møtet med opprettelse av og mandat for forskningsetisk komité ved HSL-fakultetet.*

Bakgrunn

Humanistisk, samfunnsvitenskapelig og profesjonsforskning har utviklet seg mye de siste årene, og flere forskningsmiljøer ved fakultetet driver med eksperimentell forskning, med både barn og voksne som deltakere. Flere tidsskrifter krever en etisk vurdering/godkjenning av artikler for publisering. Ikke alle prosjekter skal godkjennes av NSD ([Norsk senter for forskningsdata](#)), samtidig som NSD er mest opptatt av personvern og datalagring, og de gir ikke etisk godkjenning for studier og eksperimenter. Dermed har det oppstått et behov for en etisk komité ved fakultetet, slik de har ved Institutt for psykologi (UiT).

NSD (som fra 2022 inngår i kunnskapssektorens nye forvaltningsorgan *Sikt*) gir ikke godkjenning, bare en tilråding, og ansvaret ligger hos forskningsinstitusjonene. Institusjonene har ansvar for både forskningsetikk og personvern. Krav om forskningsetisk forhåndsgodkjenning gjelder kun for prosjekter som faller inn under helseforskningsloven. De må søke godkjenning fra en regional komité for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk (REK).

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) lanserte nye forskningsetiske retningslinjer 16. desember 2021: [Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora](#). En av de viktigste oppgavene til NESH er å utvikle forskningsetiske retningslinjer. En ny utgave av NESHs retningslinjer ble publisert 19. desember 2021. Her er det en forskningsetisk hovedregel at det skal gis informasjon og innhentes samtykke fra alle som deltar i forskning (NESH 2021, punkt 15). Men det finnes også situasjoner hvor det er forsvarlig å forske på personer, selv når det ikke innhentes et forskningsetisk samtykke (NESH 2021, punkt 18). NESH fastholder samtidig at forskere selv har ansvar for å sikre at forskningen er forsvarlig. Forskere må hele tiden gjøre

forskningsetiske vurderinger, og fire faktorer er spesielt relevante: ytringers offentlighet og kontekst, informasjonens sensitivitet, de berørtes sårbarhet og forskningens interaksjon og konsekvenser (NESH 2021, punkt 18).

Personvern innebærer at hver og en skal kunne kontrollere når, hvordan og hvor mye informasjon om vår egen person som blir formidlet til andre. Dette setter krav til forskere og studenter som bruker personopplysninger i sine prosjekter. Studenter og forskere som skal sette i gang med prosjekter må ta stilling til om det skal behandles personopplysninger i prosjektet eller ikke. Dersom personopplysninger skal behandles, må forskere og studenter forholde seg til [personopplysningsloven og personvernforordningen \(GDPR\)](#). Alle prosjekter ved UiT hvor personopplysninger skal behandles må i dag meldes til NSD.

HSL fakultetet er bredt faglig sammensatt og ulike faggrupper kan ha ulike behov (eksperimentell forskning, barnevern og sosialt arbeid, urfolk, kjønn og seksualitet mm). Det er derfor viktig at arbeidsgruppen er bredt sammensatt slik at vi får avdekket de ulike behovene fakultetets faggrupper har. Samisk helseforskning har allerede egne retningslinjer ([Ethiske retningslinjer for samisk helseforskning - Sametinget](#)), og Sametinget arbeider nå med nye retningslinjer for forskning på urfolk. Derfor er samisk representasjon i utvalget viktig. Videre har vi forskning som gjennomføres i utlandet, eksempelvis i land i sør som ikke har så strikte godkjenningssystemer, og de vil også kunne ha utbytte av en slik komité.

Mandat og medlemmer av arbeidsutvalget

Styret bes om å oppnevne en arbeidsgruppe som gis mandat til å:

- Utrede hvilke behov et forskningsetisk utvalg på fakultetet skal dekke
- Kartlegge særskilte etiske forskningsutfordringer, for eksempel eksperimentell forskning, forskning på sårbare grupper, urfolksforskning mm
- Foreslå mandat for forskningsetisk komité
- Foreslå arbeidsform for forskningsetisk komité
- Vurdere behovet for delkomiteer

Utvalgets tilråding bes sendt fakultetsledelsen innen utgangen av mai 2022.

Det foreslås at arbeidsutvalget består av én leder og fire vitenskapelige ansatte. Det er ønskelig at arbeidsgruppens medlemmer samlet sett har erfaring fra forskningsetisk arbeid. I tillegg bes medlemmene om å rådføre seg med representanter fra både Institutt for psykologi (UiT) og samisk helseforskning, i tillegg til UiTs personvernombud.

Arbeidsutvalget består av følgende medlemmer:

- Leder: Dekan / prodekan for forskning
- Medlem: Førsteamanuensis Sissel H. Eriksen (ISV)
- Medlem: Professor Torjer Olsen (Sesam)
- Medlem: Professor Jon Håkon Schultz (ILP)
- Medlem: Førsteamanuensis Sergey Minor (ISK)
- Sekretær: Seniorrådgiver Thorbjørg Hroarsdottir (fakultetsadministrasjonen)

De foreslåtte kandidatene er forespurt og har takket ja til å delta.

Nyttige lenker:

- Etikkportalen UiT: https://uit.no/forskning/art?p_document_id=491461&dim=179056
- Forskningsetisk utvalg ved UiT: https://uit.no/forskning/art?p_document_id=491461&dim=179056
- NSD: <http://www.nsd.uib.no/>
- De nasjonale forskningsetiske komiteene: <https://www.etikkom.no/>
- Forskningsetikkloven: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2006-06-30-56>

Tromsø, 04. mars 2022

Anne Britt Flemmen
dekan

Frode G. Larsen
fakultetsdirektør

Thorbjörg Hroarsdóttir
seniorrådgiver

—
thorbjorg.hroarsdottir@uit.no
77 64 57 31

—
Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur